

Referenser

- Angelin, A (2009) *Den dubbla vanmaktens logik – En studie om långvarig arbetslöshet och socialbidragstagande bland unga vuxna*, Lunds Universitet, Socialhögskolan, Lund.
- Arbetsförmedlingen (2011) *Arbetsförmedlingens återrapporering, Fördjupade analyser*, 2011-08-01, Stockholm.
- Arbetsförmedlingen (2012) *Arbetsförmedlingens Återrapporering 2012 Insatser för att förhindra långvarig arbetslöshet 2a*, Månadsrapport 2012-10-30, Stockholm.
- Arbetsförmedlingen (2012) *Arbetsförmedlingens Återrapporering 2012 Insatser för att förhindra långvarig arbetslöshet 2a*, Månadsrapport 2012-12-20, Stockholm.
- Arbetsförmedlingen (2012) *Arbetsförmedlingens Återrapporering 2012 – Kompletterande aktörer*, Stockholm.
- Arbetsförmedlingen (2012) *Arbetsförmedlingens Återrapporering 2012, Samlad rapport för uppdrag 1, 3, 6 och 14*, 2012-06-15, Stockholm.
- Arbetsförmedlingen (2012) *Arbetsförmedlingens Återrapporering – Ungdomar*, 2012-03-30, Stockholm.
- Arbetsförmedlingen (2012) *Prognoser för utbetalningar 2012–2016*, Arbetsförmedlingens återrapporering 2012, 2012-10-26, Stockholm.
- Bennmarker, H. m.fl. (2009) *Betalt efter resultat – utvärdering av försöksverksamhet med privata arbetsförmedlingar*, IFAU Rapport 2009:23.
- Britton, J, Gregg P, Macmillan L & Mitchell S. (2011) *The Early Bird ... Preventing Young People from Becoming a NEET statistic*, November 2011, Department of Economics and CMPO, University of Bristol.

- Brottsförebyggande rådet (2006) *Ungdomar och brott 1995-2005*, Rapport 2006:7, Stockholm.
- Bäckman, O. & Nilsson, A. "Ung och utanför" I Alm, S m.fl. (red.) (2011) *Utanförskap*, Institutet för framtidsstudier, Stockholm: Dialogos.
- Center for Ungdomsforskning m.fl. (2012) *EVALUERING AF UNGEPAKKE I I – De unges vej til ungdomsuddannelserne – uddannelsessystemets vej til de 95 pct*, Danmark.
- Centrala studiestödsnämnden (2011) *Vad händer med studiebidraget om du skolkar?* Informationsblad.
- Centrala studiestödsnämnden (2012) *Fakta skolke*, <http://www.csn.se/press/fakta-skolk>, sidan hämtad: 2012-11-30.
- Eurofound (2012) *NEETs – Young people not in employment, education or training: Characteristics, costs and policy responses in Europe*, Publications Office of the European Union, Luxembourg.
- Ernst & Young AB (2010) *Västerås stad – Det kommunala uppföljningsansvaret*, Revisionsrapport.
- Ernst & Young AB (2011) *Eskilstuna kommun – Det kommunala uppföljningsansvaret*, Revisionsrapport 2011.
- Ernst & Young AB (2011) *Eslövs kommun – Granskning av det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16–20 år*, Revisionsrapport 2011.
- Ernst & Young AB (2011) *Kommunens arbetsmarknadsarbete – Granskning utförd på uppdrag av kommunrevisorerna i Jönköping*, Revisionsrapport.
- Ernst & Young AB (2012) *Åstorps kommun – Granskning av det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16–20 år*, Revisionsrapport 2011.
- European Centre for the Development of Vocational Training (CEDEFOP) (2010) *Guiding at-risk youth through learning to work – Lessons from across Europe*, Research Paper No 3.
- Folkbildningsrådet (2012) *Studiemotiverande folkhögskolekurs 2012*, PM 2012-09-21.
- Forslund A. & Vikström J. (2011) *Arbetsmarknadspolitikens effekter på sysselsättning och arbetslöshet – en översikt*, IFAU Rapport 2011:7.

- FoU i Väst/GR (2009) *Att inte följa den förväntade vägen – En studie om ungdomar utanför gymnasieskolan och om det kommunala uppföljningsansvaret*, Rapport 3:2009, Göteborg.
- FoU Valfärd i Södra Småland (2008) *Ung och – kartläggning av arbetet med unga i utanförskap i Kronobergs län 2007–2008*, FOU-RAPPORT 2008:4.
- Franzén, E. & Kassman, A. (2005) Longer-term labour Market Consequences of Economic Inactivity during Young Adulthood – A Swedish National Cohort Study, *Journal of Youth Studies*, Vol.8, No 4:403-424.
- Franzén, E. & Kassman, A. Unga vuxna utan känd sysselsättning – är det ett problem? I Olofsson, J. (red.) (2007) *Utbildningsvägen – vart leder den? Om ungdomar, yrkesutbildning och försörjning*, Stockholm: SNS förlag.
- Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter (1989).
- Försäkringskassan (2012) *Tio år med aktivitetsersättning – en studie av situationen för unga med aktivitetsersättning på grund av ned-satt arbetsförmåga*, dnr. 06961-2011, 2012-11-30, Stockholm.
- Gerdes, C (2011) *Jobbgaranti för ungdomar – en utvärdering om garantin ökar deltagarnas chans att få ett jobb*, Working Paper 2011:5, Arbetsförmedlingen.
- Göteborg stad (2009) *Ungdomar utanför gymnasiet – granskning av Göteborgs Stads kommunala uppföljningsansvar för ungdomar mellan 16–19 år*, Stadsrevisionen, 2009-06-16.
- Hall, C. & Liljeberg, L. (2011) *En jobbgaranti för ungdomar? Om Arbetsförmedlingens ungdomsinsatser*, IFAU rapport 2011:1.
- Harkman, A., Mikkonen, M & S. Okeke (2010) *En utvärdering av kompletterande aktörer inom jobb- och utvecklingsgarantin*, Working Paper 2010:2, Arbetsförmedlingen.
- Inspektionen för socialförsäkringen (2011) *Stöd för utvärdering av samordningsförbundens insatser*, Rapport 2011:14, Stockholm.
- Johansson, H. & Hornemann Möller, I. (2009) *Aktivering – arbetsmarknadspolitik och socialt arbete i förändring*, Malmö: Liber.
- Johnson C, Newton B, Usher T, Hillage J (2008) *Activity and Learning Agreement Pilots – Programme Theory Evaluation: Incentivising Participation in Activity Agreements* (Working Paper 1), Working Paper RW028, Department for Children, Schools and Families, 2008.

- Kassman, A. & Franzén, E. Unga vuxna utanför både skola och arbetsliv – nya etableringsmönster eller början till social utslagning? I Olofsson, J. & Thoursie, A. (red.) (2007) *Ungas framtidsvägar. Möjligheter och utmaningar*, Stockholm.
- KPMG AB (2008) *Arvika kommun – Uppföljningsansvar ungdomar 16–20 år*, Rapport.
- KPMG AB (2010) *Upplands-Bro kommun – Uppföljningsansvar ungdomar upp till 20 år*, Rapport.
- KPMG AB (2011) *Mariestads kommun – Informationsansvar ungdomar 16–19 år*, revisionsrapport.
- Kunnskapsdepartementet (2012) *Midtveistsrapport Ny GIV 2012*, Norge.
- Lundin, M. (2008) *Kommunerna och arbetsmarknadspolitiken*, IFAU Rapport 2008:13.
- Martinsson, S. & Sibbmark, K. (2010) *Vad gör de i jobbgarantin för ungdomar?* IFAU Rapport 2010:22.
- Ministeriet for Børn og Undervisning (2012), *Ungepakken*, <http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Vejledning/I-fokus-paa-vejledningsomraadet/Ungepakken>, sidan hämtad: 2012-11-27, Danmark.
- Nordström Skans, O. (2009) *Varför är den svenska ungdomsarbetslösheten så hög?* Rapport till Finanspolitiska rådet 2009/6, IFAU, Uppsala universitet och IZA.
- OECD (2004) *Career Guidance and Public Policy – Bridging the Gap*, Paris.
- Olofsson J. m.fl. (2009) *Ungdomars övergång från skola till arbetsliv – aktuella utmaningar och lokala erfarenheter*, Meddelanden från Socialhögskolan 2009:1, Lunds Universitet.
- Olofsson, J. m.fl. (2012) *Ungas övergångar mellan skola och arbete – Förutsättningar, lokala strategier och åtgärder*, Umeå universitet.
- Plug in Södra Småland och Kalmar län (2012) *Det kommunala informationsansvaret, KIA, i Kalmar län och Kronobergs län inom ramen för Projekt ”Plug In” 2012*, 2012-09-12.
- SACO (2012) www.saco.se/Yrken-A-O/Studie--och-yrkesvagledare, sidan hämtad: 2012-12-04.
- Salonen, T. (2006) Socialt arbete med arbetslösa, I Denvall, V. & B. Vinnerljung (red.), *Nytta & fördärv: socialt arbete i kritisk belysning*, Stockholm: Natur och Kultur.

- Skolinspektionen (2009) *Utbildning för nyanlända elever – rätten till en god utbildning i en trygg miljö*, Övergripande granskningsrapport 2009:3, dnr. 00-2008-474, Stockholm.
- Skolinspektionen (2009) *Skolsituationen för elever med funktionsnedsättning i grundskolan*, Kvalitetsgranskning, rapport 2009:6, Stockholm.
- Skolinspektionen (2010) *Beslut efter tillsyn av Nordmaling kommun*, dnr 43-2010:4135, 2010-04-26.
- Skolinspektionen (2010) *Beslut efter tillsyn av Älvdalen kommun*, dnr 43-2010:402, 2010-06-22.
- Skolinspektionen (2010) *Skolsituationen för elever med funktionsnedsättning i gymnasieskolan*, Kvalitetsgranskning, Rapport 2010:4, Stockholm.
- Skolinspektionen (2011) *Beslut efter tillsyn av Gotlands kommun*, dnr 43-2010:1398, 2011-03-09.
- Skolinspektionen (2011) *Beslut efter tillsyn av Heby kommun*, dnr 43-2010:5175, 2011-05-11.
- Skolinspektionen (2011) *Beslut efter tillsyn av Rättviks kommun*, dnr 43-2011:616, 2011-09-20.
- Skolinspektionen (2011) *Beslut efter tillsyn av Sundbybergs kommun*, dnr 43-2010:5174, 2011-05-12.
- Skolinspektionen (2011) *Riktad tillsyn inom området Skolpliktsbevakning – Om rätten till utbildning för skolpliktiga barn*, dnr. 40-2010:268, 2011-06-28, Stockholm.
- Skolinspektionen (2012) *Beslut efter tillsyn av Gävle kommun*, dnr 43-2011:2170, 2012-03-08.
- Skolinspektionen (2012) *En skola med tilltro lyfter alla elever – Skolinspektionens erfarenheter och resultat från tillsyn och kvalitetsgranskning 2011*, Stockholm.
- Skolverket (2002) *Det kommunala uppföljningsansvaret – finns det? – Redovisning av ett regeringsuppdrag i regleringsbrevet för 2002 om ungdomar i åldern 16–20 år som inte går i gymnasieskolan*, dnr 2002:2046, Stockholm.
- Skolverket (2004) *Elever med utländskt ursprung. Rapport till regeringen 1 oktober 2004*. Dnr 75–2004:545, Stockholm.
- Skolverket (2006) *Redovisning av uppdrag om Information om icke skolpliktiga ungdomar – det kommunala uppföljningsansvaret*, dnr 2005:3341, Stockholm.

- Skolverket (2007) *Kvalitetsgranskning av studie- och yrkesorientering inom grundskolan*, Stockholm.
- Skolverket (2007) *Varför hoppade du av? En studie som undersöker orsakerna till att ungdomar byter studieinriktning eller hoppar av gymnasiet*, Stockholm.
- Skolverket (2008) *Studieresultat i gymnasieskolan – en statistisk beskrivning av ofullständiga gymnasiestudier*, Skolverkets aktuella analyser 2008. Stockholm.
- Skolverket (2010) *Gymnasieelevers byten av program och skolor*, Skolverkets aktuella analyser 2011, Stockholm.
- Skolverket (2010) *Risk för IG, Gymnasierectorer om skolornas stöd till elever som riskerar att inte nå målen*. Skolverkets aktuella analyser 2010, Stockholm.
- Skolverket (2010) *Skolfrånvaro och vägen tillbaka – Långvarig ogiltig frånvaro i grundskolan ur elevens, skolans och förvaltningens perspektiv*, rapport 341, Stockholm.
- Skolverket (2010) *Skolverkets lägesbedömning 2010 Del 2 – Bedömningar och slutsatser*, rapport 350, Stockholm.
- Skolverket (2011) *Vad gör kommunerna för ungdomar som inte går i gymnasieskolan – En rapport om det kommunala informationsansvaret (uppföljningsansvaret)*, rapport 360, Stockholm.
- Skolverket. Pressmeddelande 2011-08-23.
- Skolverket (2012) *Börja om på nytt program i gymnasieskolan*, Rapport 376, Stockholm.
- Skolverket (2012) *Delrapportering av uppdrag om gymnasieskolreformens lokala förankring – Det kommunala informationsansvaret*, dnr. 2012:279, 2012-12-10, Stockholm.
- Skolverket (2012) *Delrapportering av uppdrag om gymnasieskolreformens lokala förankring – Introduktionsprogrammen*, 2012-12-10, dnr 2012:279, Stockholm.
- Skolverket (2012) *Ungdomars uppfattningar om gymnasievalet*. Skolverkets aktuella analyser 2012, Stockholm.
- Skolverket (2013) *www.utbildningsinfo.se*, sidan hämtad: 2013-01-28.

- Smith D, Lilley R, Marris L, Krechowicka I. (2005) A systematic review of research (1988–2004) into the impact of career education and guidance during Key Stage 4 on young people's transitions into post-16 opportunities. In: *Research Evidence in Education Library*. London: EPPI-Centre, Social Science Research Unit, Institute of Education.
- Socialstyrelsen (2006) *Social rapport 2006*, Stockholm.
- Socialstyrelsen (2010) *Inkomster och utgifter för vissa personer 20–64 år med funktionsnedsättningar*, Specialbearbetning av SCB:s undersökning HEK, Stockholm.
- Socialstyrelsen (2010) *Social rapport 2010*, Stockholm.
- Socialstyrelsen (2011) *Socialstyrelsens tillsynsrapport 2011*, Stockholm.
- Statistiska centralbyrån (2007) *Ungdomar utan fullföljd gymnasieutbildning*, Befolkning och Velfärd, Tema Utbildning, Befolkning & välfärd, 2007 nr 4, Stockholm.
- Statistiska centralbyrån (2011) *Integration – utrikes födda i gymnasieskolan*, Integration: Rapport 4, Stockholm.
- Statistiska centralbyrån (2012)
<http://www.scb.se/Pages/SalariesSearch.aspx?id=259066>, sidan hämtad: 2012-12-04.
- Stockholm stad (2009) *Det kommunala uppföljningsansvaret för 16–19-åringar*, Revisionsrapport, Stadsrevisionen, dnr 420-158/2009.
- Svensson, A. (2007) Dagens gymnasieskola – bättre än sitt rykte? *Pedagogisk forskning i Sverige* 2007 årg. 12, nr 4, s. 301–323.
- Sveriges Kommuner och Landsting (2008) *Det kommunala uppföljningsansvaret – som kommunerna ser det*, Stockholm.
- Sveriges Kommuner och Landsting (2008) *En dörr in. En gemensam ingång för arbetssökande*, Stockholm.
- Sveriges Kommuner och Landsting (2011) *Budgetförutsättningar för åren 2011–2015*, Cirkulär 11:57, Stockholm.
- Sveriges Kommuner och Landsting (2012) *Kommunernas arbetsmarknadsinsatser, Enkätstudie 2012*, Stockholm.
- Sveriges kommuner och landsting (2012) *Kommunernas informationsansvar – En guide om lagstiftning, ekonomi och insatser för unga som varken arbetar eller studerar*, Stockholm.

- Temagruppen Unga i arbetslivet (2010) *Medfinansiering av ungdomsprojekt inom Europeiska Socialfonden under programperioden 2007–2013*, 2010-05-20, Stockholm.
- Temagruppen för unga i arbetslivet (2011) *Unga som varken arbetar eller studerar – hur många är de och vad gör de?* Skrifter från Temagruppen Unga i arbetslivet 2011:1, Stockholm.
- Temagruppen unga i arbetslivet (2012) *Funktionsnedsättning och etablering*, Preliminära resultat, Stockholm.
- Temagruppen Unga i arbetslivet (2012) *Kreativa projekt, Kartläggning av projekt i programområde 2*, Skrifter från Temagruppen Unga i arbetslivet 2012:6, Stockholm.
- Temagruppen Unga i arbetslivet (2012) *Utvärdering av arbetsmarknadsprojekt för unga. Vad utvärderingar och utvärderar säger om ungdomsprojekt delfinansierade av Europeiska socialfonden*, Skrifter från Temagruppen Unga i arbetslivet 2012:2, Stockholm.
- Temagruppen Unga i arbetslivet (2012) *2012 års uppföljning av unga som varken arbetar eller studerar*, Skrifter från Temagruppen Unga i arbetslivet 2012:4, Stockholm.
- Thorén, K. (2012) *Arbetsmarknadspolitik i kommunerna*, Rapport från riksdagen 2011/12:RFR15.
- Ungdomsstyrelsen (2005) *FOKUS 05 – En analys av ungas etablering*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2005:10, Stockholm.
- Ungdomsstyrelsen (2008) *FOKUS 08 – En analys av ungas utanförskap*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2008:9.
- Ungdomsstyrelsen (2009) *FOKUS 09 – Metoder för att bryta ungas utanförskap – exempel från Europa*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:7, Stockholm.
- Ungdomsstyrelsen (2009) *Vägarna in – Arbetet med unga i kommuner med lokala utvecklingsavtal*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:11, Stockholm.
- Ungdomsstyrelsen (2011) *Ung idag 2011*, Stockholm.
- Ungdomsstyrelsen (2012) *FOKUS 12, Levnadsvillkor för unga med funktionsnedsättning*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2012:3, Stockholm.
- Von Grieff C. m.fl. (2012) *En god start? – En rapport om att stötta barns utveckling*, IFAU Rapport 2012:11.

- Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (2007) *Uppföljning av tidigare granskning avseende uppföljningsansvar för ungdomar 16–20 år – Täby kommun*, Revisionsrapport.
- Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (2008) *Granskning av kommunernas uppföljningsansvar för ungdomar under 20 år*, Uppsala kommun, Revisionsrapport.
- Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (2009) *Granskning av kommunens samverkan kring unga arbetslösa mellan 16–24 år – Örnsköldsviks kommun*, Revisionsrapport.
- Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (2009) *Granskning av kommunens uppföljningsansvar för ungdomar 16–20 år – Älvkarleby kommun*, Revisionsrapport.
- Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (2009) *Uppföljning av tidigare granskning gällande uppföljningsansvar för ungdomar 16–20 år – Bollnäs kommun*, Revisionsrapport.
- Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (2010) *Granskning av det kommunala uppföljningsansvaret för ungdomar 16–20 år*, Ljusdals kommun, Revisionsrapport.
- Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (2010) *Uppföljningsansvar för ungdomar under 20 år – Skara kommun*, Revisionsrapport/förstudie.

Offentligt tryck

Propositioner och utskottsbetänkanden

- Arbetsmarknadsutskottets betänkande 2007/08:AU2. *En jobbgaranti för ungdomar.*
- Kulturutskottet betänkande 2004/05:KRU2 *Makt att bestämma – rätt till välfärd.*
- Prop. 1975/76:39 *om skolans inre arbete.*
- Prop. 1978/79:180 *om läroplan för grundskolan.*
- Prop. 1979/80:145 *om åtgärder för att främja ungdomars utbildning i gymnasieskolan m.m.*
- Prop. 1981/82:15 *om studie- och yrkesorientering i grundskola och gymnasieskola.*
- Prop. 1990/91:18 *om ansvaret för skolan.*

- Prop. 1990/91:85 *Växa med kunskaper-- om gymnasieskolan och dess utveckling.*
- Prop. 2001/02:1 *Budgetpropositionen för 2002.*
- Prop. 2004/05:2 *Makt att bestämma – rätt till välfärd.*
- Prop. 2006/07:118 *En jobbgaranti för ungdomar.*
- Prop. 2008/09:199 *Högre krav och kvalitet i den nya gymnasieskolan.*
- Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen – för kunskap, valfrihet och trygghet.*
- Prop. 2011/12:1 *Budgetpropositionen för 2012.*
- Prop. 2012/13:1 *Budgetpropositionen för 2013.*
- Prop. 2012/13:58 *Utbildning för barn som vistas i landet utan tillstånd.*

Regeringsbeslut och skrivelser

- Regeringens skrivelse 2008/09:155 *Egenmakt mot utanförskap – redovisning av regeringens strategi för integration.*
- Regeringens skrivelse 2009/10:53 *En strategi för ungdomspolitik.*
- Regeringens skrivelse 2009/10:102 *Utvecklingen inom den kommunala sektorn.*
- Regeringsförklaringen den 18 september 2012.
- Regleringsbrev för budgetåret 2011 avseende Ungdomsstyrelsen, IJ2009/1644/UF, 2010-12-16.
- Regleringsbrev för budgetåret 2012 avseende Arbetsförmedlingen, A2011/3992/A, 2011-12-22.
- Regleringsbrev för budgetåret 2013 avseende Arbetsförmedlingen, A2012/4138/A, 2012-12-20.

Författningar

- Lagen (1995:706) om kommuners ansvar för ungdomar.
- Socialtjänstlagen (2001:453).
- Skollagen (2010:800).
- Förordningen (1983:583) om statsbidrag till uppföljningsinsatser för ungdomar under 18 år.

- Förordningen (1996:110) om aktivitetsstöd.
- Förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.
- Förordningen (2000:634) om arbetsmarknadspolitiska program.
- Förordningen (2006:39) om behandling av personuppgifter i den kommunala verksamheten rörande information om icke skolpliktiga ungdomar.
- Förordningen (2007:814) om ändring i förordningen (1996:1100) om aktivitetsstöd.
- Förordningen (2007:1030) med instruktion för Arbetsförmedlingen.
- Förordning (2007:1364) om Arbetsförmedlingens samarbete med kommuner om arbetsmarknadspolitiska program.
- Förordningen (SKOLFS 2010:37) om läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet.
- Gymnasieförordningen (2010:2039).
- Förordningen (2011:110) om kommunal vuxenutbildning.
- Förordningen (SKOLFS 2011:144) om läroplan för gymnasieskolan.

Allmänna råd

- SKOLFS 2009:20 Skolverkets allmänna råd om studie- och yrkesorientering.

Danmark, Norge och Finland

- Forskrift til opplæringslova, Kapittel 13. Oppfølgingstenesta i vidaregåande opplæring.
- FörfS 637/2012 Ungdomslag, Finland.
- LBK nr 671 af 21/06/2010 Gældende (Vejledningsloven), Danmark.

Statens offentliga utredningar

SOU 2002:120 *Åtta vägar till kunskap – en ny struktur för gymnasieskolan.*

SOU 2003:28 *Ekonomiskt stöd vid ungdomsstudier.*

SOU 2003:92 *Unga utanför.*

SOU 2011:11 *Långtidsutredningen 2011.*

Departementsskrivelser m.m.

Ds 2003:33 *Skolmisslyckande - hur gick det sen?* Expertgruppen för studier i offentlig ekonomi.

Regeringskansliet (2009) *Särskilda program och behörighet till yrkesprogram*, Departementspromemoria, Utbildningsdepartementet, U2009/5552/G.

Ds 2012:26 *Jobbstimulans inom det ekonomiska biståndet m.m.*

Regeringskansliet (2012) *Matchning på den svenska arbetsmarknaden*, Framtidskommissionen.

Kommittédirektiv 2012:70

Utveckling av arbetet med unga som varken arbetar eller studerar

Beslut vid regeringssammanträde den 20 juni 2012

Sammanfattning

En särskild utredare ska föreslå hur arbetet med unga som varken arbetar eller studerar kan utvecklas.

Utredaren ska bl.a.

- analysera olika statistiska källor som kan användas för att kartlägga gruppen unga som varken arbetar eller studerar och utifrån analysen föreslå kvalitetssäkrade statistiska mått,
- föreslå hur statistiken kan redovisas, med vilken regelbundenhet detta bör göras och vilken myndighet som bör ansvara för redovisningen,
- ta ställning till om ansvarsfördelningen mellan kommunerna och de statliga myndigheterna behöver förtydligas när det gäller insatser för unga som varken arbetar eller studerar,
- göra en översyn av det kommunala informationsansvaret för unga som inte har fyllt 20 år och som inte genomför eller har fullföljt en gymnasieutbildning, och
- vid behov föreslå författningsändringar.

Uppdraget ska i den del som rör en översyn av det kommunala informationsansvaret redovisas senast den 31 januari 2013. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 augusti 2013.

En målgrupp som riskerar långvarigt utanförskap

Unga som varken arbetar, studerar eller söker arbete är en grupp som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap. Trots omfattande insatser för att stärka alla ungas möjligheter till utbildning och arbete är det ca tio procent av de unga i åldern 16-25 år som varje år varken arbetar eller studerar. Dessa unga kan till och från delta i olika åtgärder som kommuner eller statliga myndigheter arrangerar. Till problembilden hör att många av dem kan behöva omfattande stödinsatser under lång tid, bl.a. för att kunna slutföra utbildning på grundskole- eller gymnasienivå. Unga med psykiska eller sociala problem och unga som debuterat i missbruk eller kriminalitet kan ha särskilda svårigheter.

Den senaste statliga utredningen om unga som varken arbetar eller studerar gjordes 2003. Av betänkandet Unga utanför (SOU 2003:92) framgår att gruppen som varken arbetar eller studerar är heterogen. Riskfaktorer och omständigheter som har samband med att unga är utanför utbildning och arbete är att de

- har levt eller lever med svåra hemförhållanden, t.ex. våld i hemmet, psykisk sjukdom eller alkoholmissbruk hos föräldrar,
- har egna psykiska eller sociala problem,
- har en sjukdom eller funktionsnedsättning,
- har blivit föräldrar i tonåren,
- har varit utsatta för kränkningar och mobbning i skolan,
- är födda utomlands och har vistats i Sverige kort tid,
- har missbruksproblem, eller
- har erfarenhet av kriminalitet.

Temagruppen Unga i arbetslivet (en av fem temagrupper inom Europeiska socialfonden 2007–2013) har uppskattat att 126 300 unga i åldern 16-25 år stod utanför arbete och utbildning under 2009 i Sverige. Gruppen utgjordes av ungefär lika många kvinnor som män. Unga utrikes födda var överrepresenterade då de utgjorde cirka 30 procent av hela gruppen, och knappt en tredjedel av dem hade invandrat till Sverige det aktuella året. Mer än hälften av de unga som varken arbetar eller studerar, ca 65 procent, tycks enligt temagruppens beräkningar riskera att fastna i långvarigt utanför-

skap och bland dessa är unga med funktionsnedsättning och arbetsoförmåga på grund av sjukdom en särskild riskgrupp. Analysen av olika statistikkällor visar även att det finns en stor grupp unga utan känd aktivitet. Av skriften 2011 års uppföljning av unga som varken arbetar eller studerar – i spåren av den ekonomiska krisen (Temagruppen Unga i arbetslivet, 2011:4) framgår att det under 2009 helt saknades information om hur 39 000 unga var sysselsatta eller hur de på annat sätt fick sin försörjning, varav drygt 12 000 individer var i åldern 16–19 år och 27 000 individer i åldern 20–25 år.

Uppdraget om utveckling av arbetet med unga som varken arbetar eller studerar

Det krävs ofta samverkan mellan olika verksamhetsområden, kommuner och statliga myndigheter för att få till stånd insatser för de unga som varken arbetar eller studerar. Statens skolverk har t.ex. under 2006 och 2010 följt upp kommunernas arbete med gruppen unga i åldern 16–19 år som varken arbetar eller studerar. Den senaste uppföljningen Vad gör kommunerna för ungdomar som inte går i gymnasieskolan? En rapport om det kommunala informationsansvaret (uppföljningsansvaret) (Skolverket, rapport 360, 2011) visar att vissa kommuners arbete med unga som är under 20 år och som varken arbetar eller studerar har utvecklats, samtidigt som det finns kommuner som inte alls arbetar med frågan. Det betyder att förutsättningarna för unga utanför gymnasieskolan att komma vidare till en meningsfull sysselsättning ser olika ut i landet. Det betyder också att ungas utanförskap kan börja i tidig ålder utan att det uppmärksammas av vare sig kommuner eller statliga myndigheter.

I rapporten Det lönar sig – En analys av 28 arbetsmarknadsprojekts samhällsekonomiska potential (Temagruppen Unga i arbetslivet 2011:2) görs en beräkning av den samhällsekonomiska potentialen, dvs. den möjliga lönsamheten när det gäller insatser för unga som varken arbetar eller studerar. Beräkningen visar att den samhällsekonomiska potentialen i genomsnitt ligger på drygt 600 000 kronor per deltagare och år. Potentialen bygger dock på en rad antaganden, bl.a. om att deltagaren lämnar bidragsberoende samt minskar konsumtion av vård och omsorg och i stället börjar producera och betala skatt.

Vilka statistiska mått bör användas?

Ingen myndighet har i dagsläget uppdrag att ge en återkommande redovisning om gruppen unga som varken studerar eller arbetar i Sverige, varken avseende dess storlek eller sammansättning. De statistiska underlag som har tagits fram i utredningssammanhang för att kartlägga gruppen har bl.a. utgått från Statistiska centralbyråns (SCB) longitudinella integrationsdatabas för sjukförsäkrings- och arbetsmarknadsstudier (LISA). Medan utredningen om unga utanför i betänkandet SOU 2003:92 byggde sin analys på unga som inte har haft inkomst eller låg inkomst har temagruppen Unga i arbetslivet kombinerat fler variabler för att kunna spegla ungas aktivitet och inaktivitet. Det innebär att temagruppens beräkning inkluderar – utöver unga utan inkomst eller känd aktivitet – unga som befinner sig i statliga arbetsmarknadsåtgärder, kommunalt stöd/åtgärder eller som har föräldrapenning, aktivitetsersättning eller ersättning för sjukdom.

SCB har gjort en kvalitetsgranskning av den beräkningsmodell som har tagits fram av temagruppen och drar i rapporten Kvalitetsstudie av Ungdomsstyrelsens modell för ”unga som varken arbetar eller studerar” (SCB, 2011) slutsatsen att modellen, som bygger på registerdata, i princip skulle kunna användas för att kontinuerligt följa gruppen som varken arbetar eller studerar. SCB:s analys av olika variabler visar att det saknas information om tusentals unga mellan 16 och 25 år som inte har en känd aktivitet. Det behövs mer kunskap om vilken sysselsättning dessa unga har och hur denna information kan samlas in.

Från Europeiska kommissionens sida finns ambitionen att medlemsländerna ska kunna redovisa statistik när det gäller gruppen som varken arbetar, studerar eller är i praktik, något som t.ex. framkommer i rapporten *Towards a benchmark on the contribution of Education and Training to Employability: A discussion note* (EUR 24147 EN 2010). På europeisk nivå är NEET (Not in Education, Employment or Training) en vanligt förekommande benämning på gruppen ungdomar som varken arbetar eller studerar. Eurostats löpande statistik när det gäller NEET utgår oftast från nationella arbetskraftsundersökningar vilka visserligen är internationellt harmoniserade, men är begränsade i detaljrikedom eftersom de är urvalsundersökningar. Detta medför att det kan vara svårt att använda Eurostats statistik för att gå på djupet i fråga om t.ex. gruppens sammansättning. När Eurostat beräknar NEET, dvs. antalet unga

som varken arbetar eller studerar, så inkluderas arbetslösa som aktivt söker arbete, givet att dessa inte samtidigt deltar i reguljär utbildning eller arbetsmarknadspolitiska program. Det finns dock ingen etablerad statistisk definition av termen NEET.

Utredaren ska

- i syfte att undersöka om det är möjligt att få fram ett tydligare underlag avseende gruppen av unga som varken arbetar eller studerar se över huruvida kommunerna skulle kunna rapportera uppgifter som kan ligga till grund för statistisk analys, t.ex. utifrån deras ansvar att hålla sig informerade om de unga som inte har fyllt 20 år och inte genomfört eller har fullföljt en gymnasieutbildning,
- analysera olika statistiska källor som kan användas för att kartlägga gruppen och utifrån analysen föreslå kvalitetssäkrade statistiska mått som gör det möjligt för statliga myndigheter och kommuner att regelbundet få kunskap om antalet unga i åldern 16–25 år som varken arbetar eller studerar och som i möjligaste mån medger internationella, regionala och lokala jämförelser samt föreslå hur statistiken ska redovisas och med vilken regelbundenhet detta lämpligen bör göras,
- föreslå vilken myndighet som bör ansvara för ett sådant uppdrag, och
- vid behov föreslå författningsändringar.

Vilka bakgrundsfaktorer bidrar till utanförskap?

Det finns ett behov av att belysa olika bakgrundsfaktorer och undersöka om det finns strukturella faktorer som kan bidra till att unga som varken studerar eller arbetar kvarstår i långvarigt utanförskap. Det behövs t.ex. kunskap om huruvida ekonomiskt bistånd eller aktivitetsersättning påverkar ungas incitament till att arbeta eller studera. Skolverket lyfter också fram att kommunerna i arbetet med det kommunala informationsansvaret kan ha särskilda svårigheter att få kontakt med unga som är långvarigt frånvarande från skolan och unga som har sociala problem eller psykisk ohälsa, men också med unga som har invandrarbakgrund, myndiga ungdomar, unga som flyttar ofta, unga som har haft studieproblem i grundskolan och unga som missbrukar.

I rapporten Unga föräldrars möjligheter att slutföra sin utbildning (Ungdomsstyrelsen, 2012) framkommer det att unga föräldrar i hög grad avbryter sina gymnasiestudier. Unga utrikes födda är som tidigare nämnts överrepresenterade bland unga som varken arbetar eller studerar. SCB konstaterar vidare i rapporten Integration – utrikes födda i gymnasieskolan (SCB, 2011) att endast drygt 20 procent av de unga som invandrat till Sverige i tonåren har slutbetyg från gymnasieskolan när de är 20 år gamla.

Olika grupper av unga som varken arbetar eller studerar bör alltså uppmärksammas av utredaren i syfte att inhämta särskild kunskap om bakomliggande orsaker till ungas utanförskap. Kunskap behövs också om vilka faktorer som bidrar till att unga hamnar utanför i övergången mellan utbildning och arbetsmarknad. Av rapporten Aktivitetsersättning – Från förlängd skolgång till nedsatt arbetsförmåga (Inspektionen för socialförsäkringen, rapport 2012:1) framgår t.ex. att många unga som har haft aktivitetsersättning för förlängd skolgång fortsätter att få aktivitetsersättning utan att få sin arbetsförmåga bedömd av Försäkringskassan.

Utredaren ska därför

- analysera vilka faktorer som kan bidra till att olika grupper unga varken arbetar eller studerar och särskilt undersöka om det finns strukturella faktorer som bidrar till att en stor andel av dessa unga är långvarigt utanför.

Det kommunala informationsansvaret och samverkan för att förebygga utanförskap

Kommunerna har under lång tid haft en skyldighet att hålla sig informerade om unga som varken arbetar eller studerar. I 1985 års skolag fanns tidigare en bestämmelse om att hemkommunen hade uppföljningsansvar för ungdomar som hade lämnat grundskolan eller motsvarande utbildning och som ännu inte hade fyllt 18 år. Enligt bestämmelsen skulle hemkommunen, genom Skolstyrelsen, hålla sig underrättad om hur ungdomarna var sysselsatta. Om de varken arbetade eller studerade hade hemkommunen ansvar för att erbjuda dem personlig studie- och yrkesvägledning samt kurser, praktik eller annan liknande verksamhet. I propositionen Växa med kunskaper – om gymnasieskolan och vuxenutbildningen (prop. 1990/91:85) föreslogs att kommunernas uppföljningsansvar skulle ingå som en naturlig del av gymnasieskolan i form av individuella

program (IV) samt att den uttryckliga bestämmelsen om det kommunala uppföljningsansvaret skulle tas bort. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet.1990/91:UbU16, rskr.1990/91:356). Av skollagen framgick därefter att hemkommunen var skyldig att erbjuda utbildning på individuella program för ungdomar som inte var behöriga till eller som hade avbrutit studierna på ett nationellt eller specialutformat program.

Den nuvarande bestämmelsen om det kommunala informationsansvaret infördes 2005. Enligt 29 kap. 9 § skollagen (2010:800) är kommunerna skyldiga att löpande hålla sig informerade om hur de ungdomar i kommunerna som har fullgjort sin skolplikt men som inte har fyllt 20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella åtgärder. Skyldigheten gäller för ungdomar som inte genomför eller har fullföljt nationella program i gymnasieskola, nationella eller specialutformade program i gymnasiesärskola eller motsvarande utbildning. Skolverkets tidigare nämnda uppföljning av hur kommunerna arbetar med informationsansvaret visar att närmare två tredjedelar av kommunerna uppgav att de hade en handlingsplan 2010, jämfört med mindre än hälften 2006. Trots att lagändringen trädde i kraft 2005 och kommunerna är ålagda att hålla sig informerade, finns det fortfarande kommuner som inte alls arbetar med frågan.

Kommunernas vanligaste insatser är olika åtgärder för att få tillbaka den unge i utbildning. Den allra vanligaste åtgärden har varit att erbjuda utbildning på IV. I och med införandet av den nya gymnasieskolan läsåret 2011/12 har IV ersatts av fem introduktionsprogram för unga som inte är behöriga till ett nationellt program: preparandutbildning, programinriktat individuellt val, yrkesintroduktion, individuellt alternativ och språkintroduktion.

Det är ännu för tidigt att säga vad detta kommer att innebära när det gäller unga som har avbrutit studierna i gymnasieskolan och som varken arbetar eller studerar, men som är behöriga till ett nationellt program i gymnasieskolan. För dessa unga kan kommuner behöva hitta andra åtgärder, utanför gymnasieskolan, eftersom ungdomar som är behöriga till nationella program endast i undantagsfall ska erbjudas utbildning på introduktionsprogram. Inte minst är det av betydelse att kommunernas samverkan med Arbetsförmedlingen och andra aktörer fungerar tillfredsställande.

Informationsansvaret är sektorsövergripande och omfattar t.ex. den kommunala barn- och utbildningsförvaltningen samt individ- och familjeomsorgen och Försäkringskassan. I praktiken handlar

det om samverkan mellan kommunen, myndigheter, företag och andra aktörer i syfte att finna en lämplig åtgärd. Skolverket lyfter fram att informationsinsamlingen förutsätter ett medvetet arbete från kommunernas sida och att det behövs en struktur för att samla in information om de unga som berörs.

Skolverkets uppföljning visar att kommunerna ofta upplever svårigheter i sitt arbete. Cirka fyra av tio kommuner anser att de lyckas mycket eller ganska bra med att samla in information samt få kontakt med ungdomar och erbjuda dem åtgärder. Några förändringar har skett för att öka kommunernas möjlighet att få information om elever. När det gäller de elever som har påbörjat gymnasieskoleutbildning efter den 1 juli 2011 har t.ex. gymnasieskolorna en skyldighet att meddela elevernas hemkommuner om eleverna avbryter studierna.

Regeringen har under senare år tagit initiativ till flera reformer för att generellt höja kvaliteten i skolan och se till att alla barn och elever får det stöd de behöver. Genom att tydliggöra kunskapsmålen och förstärka utvärderingen av elevernas kunskaper ökar skolans möjligheter att tidigt identifiera elever i behov av särskilt stöd. Andra initiativ har syftat till att stödja kommuner och skolor bl.a. genom ett riktat statsbidrag för att stödja tidiga insatser när det gäller läsning, skrivning och matematik, återinförandet av speciallärarutbildningen samt en reformerad lärarutbildning. Även gymnasieskolan har reformerats i syfte att höja kvaliteten och öka genomströmningen i utbildningen. Regeringen har också gett Skolverket i uppdrag att genomföra insatser för en förstärkt elevhälsa (U2011/5947/S). I uppdraget ingår bl.a. att fördela statsbidrag för personalförstärkningar inom elevhälsan samt att erbjuda utbildningsinsatser om elevhälsans inriktning och organisation och skolans ansvar för elever med psykisk ohälsa och barn som far illa eller riskerar att fara illa.

År 2007 infördes jobbgarantin för ungdomar i åldern 16 och 24 år på Arbetsförmedlingen. Ett av syftena med garantin är att öka matchningen mellan arbetssökande och lediga arbeten. I december 2010 trädde även lagen (2010:197) om etableringsinsatser för vissa nyanlända invandrare i kraft. Av de personer som hittills har omfattas av denna lag utgör personer under 25 år en fjärdedel. Många har enbart en kortare utbildningsbakgrund. Arbetsförmedlingen har det samordnande ansvaret för olika insatser inom ramen för etableringsreformen. Genomförandet av reformen förutsätter ett väl fungerande samarbete mellan statliga myndigheter och kommuner.

Såväl Ungdomsstyrelsen som Sveriges Kommuner och Landsting har pekat på behovet av bättre samverkan mellan statliga myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan och kommunala myndigheter inom utbildnings- och socialtjänstområdet. De har också lyft fram behovet av tidiga insatser för att förebygga att unga varken arbetar eller studerar. Samverkan över myndighetsgränser har under lång tid utpekats som en central framgångsfaktor i arbetet med unga som står långt från arbetsmarknaden. Som en konsekvens av utredningen om unga utanför genomfördes t.ex. under 2005–2007 en satsning på ideella och kommunala s.k. navigatorverksamheter i syfte att förstärka myndigheternas och andra aktörers samverkan när det gäller denna målgrupp.

Det finns olika befintliga former för samverkan. Ett exempel är att det via samordningsförbund finns en etablerad struktur för att åstadkomma samordnade rehabiliteringsinsatser mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, kommun och landsting enligt lagen (2003:210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Utredaren ska

- kartlägga och analysera såväl det förebyggande arbetet, inklusive samverkansprojekt, som specifika insatser som riktas till gruppen unga som varken arbetar eller studerar,
- analysera hur en bred samverkan kan åstadkommas och vilka organisatoriska hinder som finns för att uppnå en effektiv samverkan,
- undersöka hur redan etablerade strukturer kan användas för att uppnå effektiv samverkan i syfte att stödja unga som varken arbetar eller studerar,
- ta ställning till om ansvarsfördelningen mellan kommunerna och de statliga myndigheterna behöver förtydligas när det gäller insatser för denna grupp,
- särskilt göra en översyn av det kommunala informationsansvaret för unga som fullgjort sin skolplikt men som inte har fyllt 20 år och som inte genomfört eller har fullföljt en gymnasieutbildning, i syfte att förtydliga kommunernas ansvar för att erbjuda dessa unga åtgärder,
- vid behov föreslå författningsändringar, och

- om det anses motiverat även lämna andra förslag om hur arbetet med målgruppen unga som varken arbetar eller studerar kan förbättras.

Konsekvensbeskrivningar

I de fall utredarens förslag påverkar kostnader eller intäkter för staten, kommuner, landsting, företag eller andra enskilda ska en beräkning av dessa konsekvenser redovisas. När det gäller kostnadsökningar och intäktsminskningar för staten, kommuner eller landsting ska utredaren föreslå en finansiering. Eventuella konsekvenser för de statliga myndigheter som berörs av förslagen ska särredovisas. Om något av utredarens förslag påverkar det kommunala självstyret ska förslagens konsekvenser och de särskilda överväganden som lett till dem särskilt redovisas.

Den statistik som tas fram ska vara könsuppdelad. Vidare ska utredaren synliggöra villkoren för unga kvinnor respektive unga män och tillämpa ett jämställdhetsperspektiv i sina analyser och förslag så att insatser för unga som varken arbetar eller studerar bidrar till att öka förutsättningarna för jämställdhet. Om förslagen i ett betänkande har betydelse för möjligheten att nå de integrationspolitiska målen ska konsekvenserna i det avseendet anges i betänkandet. Utredaren ska också ha ett barnrättsperspektiv och beskriva hur unga under 18 år berörs av de förslag som utredaren lämnar.

Samråd och redovisning av uppdraget

Utredaren ska samråda med de statliga myndigheter som berörs av utredarens arbete, däribland Arbetsförmedlingen, Barnombudsmannen, Brottsförebyggande rådet, Centrala studiestödsnämnden, Försäkringskassan, Myndigheten för handikappolitisk samordning, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, Inspektionen för socialförsäkringen, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse, Statens skolinspektion, Socialstyrelsen, Statens skolverk, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statistiska centralbyrån och Ungdomsstyrelsen. Utredaren ska även samråda med Temagruppen Unga i arbetslivet, Sveriges Kommuner och Landsting, företrädare för ett antal kommuner som aktivt arbetar

med unga som varken arbetar eller studerar samt med relevanta organisationer i det civila samhället. Utredaren ska i sitt arbete beakta den kunskap om unga som varken arbetar eller studerar som har tagits fram på nordisk och europeisk nivå.

Uppdraget ska i den del som rör en översyn av det kommunala informationsansvaret redovisas senast den 31 januari 2013. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 augusti 2013.

(Utbildningsdepartementet)

Det kommunala informationsansvaret – en historisk genomgång

Fram till 1970-talet låg ansvaret för ungdomar som varken arbetade eller studerade på arbetsmarknadsmyndigheter. Det var först med utredningen om skolans inre arbete och den följande propositionen år 1976 som skolan fick ett ansvar för arbetslösa ungdomar i åldern 16–17 år.¹ I den nämnda propositionen fick kommunerna för första gången ett ansvar för att följa upp elever som lämnat grundskolan och inte hade påbörjat studier i gymnasieskolan eller senare hade avbrutit sina gymnasiestudier. Ansvaret gällde ungdomar under 18 år som efter avslutad grundskola varken studerade eller hade arbete och det beskrevs som ”uppföljande studie- och yrkesorientering”. Syftet med uppföljningen var att ge berörda ungdomar en möjlighet till arbete eller studier. Skolstyrelsen skulle genom uppföljningen kontinuerligt hålla sig informerad om ungdomar i behov av stöd. Regeringen förespråkade i propositionen att ”var och en som inte studerar eller har arbete bör sökas upp för personlig kontakt”. I propositionen påpekades också vikten av att skolan hade nära kontakt med den dåvarande socialtjänsten, sociala centralnämnden, och den lokala arbetsförmedlingen. Det uppföljande ansvaret bedömdes vara en första förutsättning för att samhället aktivt skulle kunna ge den berörda gruppen stöd.² Några år senare, efter den s.k. ungdomspropositionen³, reglerades det i lag att myndighetsåldern var den övre gränsen för kommunens ansvar. Ansvaret för äldre ungdomar föll då på arbetsmarknadsmyndigheterna. Uppföljningsansvaret breddades senare till att omfatta alla ungdomar i den aktuella åldern.⁴ Det innebar att ansvaret även omfattade ungdomar

¹ Prop. 1975/76:39 om skolans inre arbete.

² Prop. 1975/76:39 om skolans inre arbete s. 82 ff.

³ Prop. 1979/80:145 om åtgärder för att främja ungdomars utbildning i gymnasieskolan m.m.

⁴ Prop. 1978/79:180 om läroplan för grundskolan.

som hade fått anställning eller hade påbörjat någon form av studier och sedan avbrutit dessa.⁵

Uppföljningsansvaret reglerades som följer i den skollag som trädde i kraft den 1 juli 1986:

3 kap. Skolplikt och motsvarande rätt till utbildning

18 § Hemkommunen har skyldigheter enligt andra stycket (uppföljningsansvar) i fråga om ungdomar som har lämnat grundskolan eller motsvarande utbildning men som ännu inte har fyllt 18 år. Ansvaret omfattar dock inte ungdomar som avses i 19 §.

Genom skolstyrelsen skall hemkommunen hålla sig underrättad om hur ungdomar är sysselsatta. Har de inte stadigvarande sysselsättning genom studier i gymnasieskolan eller fast anställning eller på annat sätt, skall hemkommunen själv eller genom andra erbjuda dem personlig studie- och yrkesvägledning samt kurser, praktik eller annan liknande verksamhet.

Uppföljningsansvaret hade således en tydlig koppling till studie- och yrkesvägledning när det infördes. Ansvaret var skolans, men det fanns samtidigt en skyldighet för skolan att samverka med berörda lokala statliga och kommunala myndigheter, som arbetsförmedlingen och socialtjänsten. Kommunerna fick vid den här tiden också ett specialdestinerat statsbidrag för arbetet för ungdomar under 18 år utanför gymnasieskolan.⁶ I arbetet ingick att kommunen skulle upprätta en individuell plan för varje individ som var utanför gymnasieskolan. Syftet med planen var att hjälpa den unge att så snart som möjligt övergå till reguljär utbildning eller vidare studier. I bidraget ingick också resurser för administration, uppföljningsprogram och kostnader för särskilda ungdomsplatser.

Ovanstående reglering tillämpades till år 1992 då det individuella programmet infördes.⁷ Det individuella programmet innebar ”en rätt till utbildning för dem som av någon anledning inte sökt eller tagits in på något nationellt program eller som avbrutit sin utbildning där”.⁸ Den uttryckliga bestämmelsen om uppföljningsansvaret togs då bort från skollagen med motiveringen att kommunernas åtgärdsansvar för unga som varken arbetar eller studerar bör utökas och starkare inriktas mot utbildning. Uppföljningsansvaret skulle ingå som en naturlig del i gymnasieskolan genom det individuella

⁵ Prop. 1981/82:15 om studie- och yrkesorientering i grundskola och gymnasieskola.

⁶ Se förordningen (1983:583) om statsbidrag till uppföljningsinsatser för ungdomar under 18 år.

⁷ Prop. 1990/91:85 *Växa med kunskaper - om gymnasieskolan och dess utveckling*.

⁸ Prop. 1990/91:85 *Växa med kunskaper - om gymnasieskolan och dess utveckling*, s. 64.

programmet. Regleringen av informationsansvaret förändrades där-
efter inte på ett decennium.

Den 1 juli 2005 återinfördes i skollagen en uttrycklig bestäm-
melse om ett kommunalt informationsansvar med följande lydelse:⁹

1 kap.

Information om icke skolpliktiga ungdomar

18 § En hemkommun skall löpande hålla sig informerad om hur de
ungdomar i kommunen som fullgjort sin skolplikt men som inte fyllt
20 år är sysselsatta, i syfte att kunna erbjuda dem lämpliga individuella
åtgärder.

Kommunens skyldighet enligt första stycket omfattar inte de ung-
domar som genomför eller har fullföljt utbildning på nationella eller
specialutformade program i gymnasieskola, gymnasiesärskola eller mot-
svarande utbildning.

Regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, får med-
dela föreskrifter om den behandling av personuppgifter som är nödvändig
för att kommunen skall kunna genomföra sin skyldighet enligt första
stycket.

Förändringen föranleddes av flera utredningar som hade pekat på
behovet av ett förtydligande av lagstiftningen.

Skolverket hade i en studie kommit fram till att ”i vilken utsträck-
ning och i vilka former kommunerna erbjuder gymnasieutbildning
till de ungdomar som står utanför gymnasieskolan beror till stor
del på hur kommunerna uppfattar sitt ansvar för dessa ungdomar,
dvs. hur de tolkat gällande lagstiftning”. Skolverket menade att det
var olyckligt att hur berörda ungdomar behandlades berodde på
vilken uttolkning av bestämmelserna som kommunen hade gjort.
Myndigheten pekade på att det tydligt måste framgå vilka skyldig-
heter kommunen har för den aktuella ungdomsgruppen.¹⁰

Även gymnasiekommittén pekade på behovet av en förtydligad
lagstiftning. Ansvar skulle förtydligas med ett fokus på att
erbjuda ungdomar som avbrutit eller aldrig påbörjat en utbildning
skulle kunna tillgodogöra sig en gymnasiekompetens. Kommittén
menade att det innebar ”ett kontinuerligt och aktivt uppsökande
ansvar där kommunen måste hålla sig informerad om var ungdomar
upp till 20 år, som inte går i gymnasieskolan, befinner sig samt
erbjuda utbildning.” Uppföljningsansvarets organisation skulle

⁹ Prop. 2004/05:2 *Makt att bestämma – rätt till välfärd*, s. 84 ff.

¹⁰ Skolverket (2002) *Det kommunala uppföljningsansvaret – finns det? - Redovisning av ett
regeringsuppdrag i regleringsbrevet för 2002 om ungdomar i åldern 16–20 år som inte går i
gymnasieskolan*, dnr 2002:2046, Stockholm, s. 5.

enligt kommittén avgöras lokalt och det förutsatte att kommunen byggde upp rutiner och system för uppföljning.¹¹

Slutligen hade även Utredningen om unga utanför lämnat förslag till regeringen om att informationsansvaret borde förtydligas i lagstiftningen. Utredningen menade, till skillnad från gymnasiekommittén, att informationsansvaret skulle ha ett bredare fokus än utbildning. En särskild kommunal organisation för uppföljningsansvaret föreslogs i en särskild lag.¹²

Regeringens motiv till förändringen var att undanröja otydligheter i tolkningen av lagstiftningen och för att skapa en enhetlig hantering i landets kommuner.¹³ I samband med förändringen gav regeringen också Skolverket tillsynsansvar för informationsansvaret. De lämpliga individuella åtgärder som regeringen avsåg i propositionen var huvudsakligen åtgärder inom ramen för gymnasieutbildningen. I författningskommentaren till ovan nämnda proposition definieras kommunens möjliga åtgärder som ”sådan verksamhet för vilken kommunen svarar, till exempel gymnasieskola eller socialtjänst”.¹⁴ Regeringen exemplifierade inte vad begreppet ”löpande hålla sig informerad” kan betyda, men valde att betona att det handlar om att *kontinuerligt* hålla sig informerad.

Här bör påpekas att regeringen vid införandet av bestämmelsen bedömde att kommunerna redan hade detta ansvar och att särskilda resurser således inte behövde tillföras kommunerna. Förslaget från Utredningen om unga utanför om att kommunerna skulle inrätta en särskild organisation genomfördes inte. Regeringen ansåg att förslaget innebar en förändrad ansvarsfördelning mellan stat och kommun som inte gick att införa utan en noggrann analys av konsekvenserna.

Året efter att den nya lagen trädde i kraft införde regeringen en förordning i syfte att kommunerna skulle kunna hantera personuppgifter inom ramen för informationsansvaret.¹⁵ Av förordningen framgår att kommuner fick möjlighet att behandla följande uppgifter:

1. namn, personnummer eller samordningsnummer, bostadsadress, e-postadress, telefonnummer,

¹¹ SOU 2002:120 *Åtta vägar till kunskap – en ny struktur för gymnasieskolan*, s. 295 f.

¹² SOU 2003:92 *Unga utanför*, s. 126 ff.

¹³ Prop. 2004/05:2 *Makt att bestämma – rätt till välfärd*, s. 84 ff.

¹⁴ Prop. 2004/05:2 *Makt att bestämma – rätt till välfärd*, s. 149.

¹⁵ Förordningen (2006:39) om behandling av personuppgifter i den kommunala verksamheten rörande information om icke skolpliktiga ungdomar.

2. nuvarande och framtida sysselsättning i form av utbildning, arbete eller annan tjänstgöring, och
3. om det är aktuellt med någon individuell åtgärd, åtgärdens innehåll och tidpunkt när den kan inledas.

Samma år som den nya förordningen infördes lämnade Ungdomsstyrelsen förslag till regeringen om behovet av att följa upp kommunernas informationsansvar. Vidare föreslog myndigheten att direktiv för vägledning i arbetet också skulle tas fram.¹⁶

Skolverket följde, på regeringens uppdrag, upp den nya bestämmelsen och kunde år 2006 i en rapport konstatera brister i kommunernas hantering av informationsansvaret.¹⁷ Myndighetens kartläggning visade att färre än 50 procent av kommunerna hade en handlingsplan för arbetet och flera kommuner uppgav sig ha svårigheter att nå ungdomarna. Skolverket föreslog att kommunerna skulle utveckla sitt arbete genom tydligare ansvarsfördelning och samverkan inom kommunen. Vidare pekade de på följande behov av förändring:

- alla gymnasieskolor ska ges skyldighet att rapportera avbrott till hemkommunen
- regler kring samkörning av register i kommuners olika verksamheter bör tydliggöras
- kommunerna bör få tillgång till CSN:s register över studerande.

Några år senare lämnade Ungdomsstyrelsen ytterligare förslag till regeringen om förändringar i det kommunala informationsansvaret.¹⁸ Myndigheten ansåg, med utgångspunkt i ett europeiskt jämförande perspektiv, att informationsansvaret behövde förtydligas och förstärkas. Ungdomsstyrelsen lämnade i rapporten följande förslag:

- Förstärk det kommunala uppföljningsansvaret genom att ta fram ett enhetligt sätt att identifiera vilka unga som står utanför arbete och utbildning.

¹⁶ Ungdomsstyrelsen (2005) *FOKUS 05 – En analys av ungas etablering*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2005:10, Stockholm, s. 21.

¹⁷ Skolverket (2006) *Redovisning av uppdrag om Information om icke skolpliktiga ungdomar – det kommunala uppföljningsansvaret*, dnr 2005:3341, Stockholm, s. 4 f.

¹⁸ Ungdomsstyrelsen (2009) *FOKUS 09 – Metoder för att bryta ungas utanförskap – exempel från Europa*, Ungdomsstyrelsens skrifter 2009:7, Stockholm, s. 139.

- Ta nationella initiativ för att möjliggöra för kommuner att upprätta lokala databaser som kan underlätta arbetet med att identifiera, följa upp och stödja unga.
- Ge en nationell aktör i uppdrag att skapa ett nationellt kunskapscentrum för att identifiera, följa upp och sprida lämpliga individuella åtgärder, utöver gymnasieutbildning, för unga under det kommunala uppföljningsansvaret.
- Undersök om folkhögskolorna kan ges bättre villkor att erbjuda unga under det kommunala uppföljningsansvaret möjlighet att komplettera sina studier.
- Överväg möjligheten att utöka det kommunala uppföljningsansvaret till att omfatta alla unga upp till 25 år.

Regeringen ändrade inte bestämmelsen om informationsansvaret i samband med införandet av den nu gällande skollagen. Däremot infördes bestämmelser som kan påverka kommuners arbete med informationsansvaret.¹⁹ Enskilda huvudmän och skolkommuner blev skyldiga att anmäla till hemkommunen när en elev avbryter gymnasieutbildningen.²⁰ Denna förändring infördes bl.a. i syfte att underlätta för hemkommuner att hålla sig informerade om elever som avbryter sin gymnasieutbildning. Den kanske största förändringen som dock genomfördes i samband med den nya skollagen var införandet av de nya introduktionsprogrammen i gymnasieskolan. Introduktionsprogrammen ersatte det tidigare individuella programmet. En betydande skillnad är att det krävs *synnerliga skäl* för att elever som är behöriga till ett nationellt program ska bli antagen till introduktionsprogrammen yrkesintroduktion och individuellt alternativ. Förändringen har medfört att kraven på att gymnasieskolan erbjuder särskilt stöd inom ramen för nationella program understryks. Regeringen föreslog ingen ändring i sak i den specifika bestämmelsen om informationsansvaret. Anledningen till det var att den föreliggande gymnasieutredningen inte hade lämnat sådana förslag och att inga remissinstanser heller haft några synpunkter i frågan. Regeringen valde dock att i propositionen betona att informationsansvaret inte ensidigt bör betraktas som en fråga för utbildningsansvariga och att åtgärder till individer inte alltid behövde vara utbildningsinsatser. Samtidigt påpekade regeringen vikten av sam-

¹⁹ Prop. 2009/10:165 *Den nya skollagen - för kunskap, valfrihet och trygghet*, s. 596 ff.

²⁰ Bestämmelsen infördes år 2009 och kommenterades i samband med prop. 2009/10:165.

verkan inom kommunen med exempelvis socialtjänsten samt med statliga arbetsmarknadsmyndigheter. Regeringen betonade också att eftersom bestämmelsen utgör en del av skollagen faller den inom ramen för Skolinspektionens tillsyn.

Danmark, Norge och Finland

Våra grannländer, Danmark, Norge och Finland, organiserar ansvaret för unga utanför gymnasieskolan på olika sätt. Alla länder har någon form av uppsökande verksamhet i syfte att kunna erbjuda de unga åtgärder. Gemensamt för Norge och Danmark är att de har relativt ambitiösa system för att kartlägga och följa ungdomarna. I Danmark har exempelvis kommunala studie- och yrkesvägledare i princip en daglig överblick över de ungdomar under 20 år som inte studerar eller arbetar. I Norge har fylkeskommunerna en utpekad tjänst för att följa upp och erbjuda åtgärder till de unga. Gemensamt för de tre länderna är att det i varje land pågår eller ska påbörjas tidsbegränsade statliga satsningar för att utveckla insatser för unga som inte har slutfört en gymnasieutbildning.

1.1 Danmark

I Danmark har kommunen ansvaret för de unga som är utanför gymnasieskolan, ungdomsuddannelsen. Det finns en tydlig reglering av ansvaret som ställer höga krav både på kommunen och på den unge. Kommunerna är skyldiga att ge vägledning till alla unga i grundskolans senare år och unga under 25 år som inte har fullföljt en gymnasieutbildning.¹ Vägledningen ska särskilt inriktas mot de unga som utan vägledning skulle ha svårt att välja, påbörja eller genomföra en utbildning. Ungdomar i åldern 15–17 år är skyldiga att vara i utbildning, sysselsättning, eller annan aktivitet som syftar till att genomföra en utbildning. Om en ungdom inte fullgör denna skyldighet kan studiebidraget, som utbetalas till vårdnadshavaren, dras in. Vidare ska alla elever i slutet av nionde skolåret i grundskolan ha en utbildningsplan. Utbildningsplanen ska bl.a. innehålla

¹ Nedanstående skyldigheter regleras i LBK nr 671 af 21/06/2010 Gældende (Vejledningsloven).

elevens mål för utbildningen efter grundskolan och elevens önskan om framtida utbildning eller annan aktivitet. Planen ska revideras fram till att den unge fyller 18 år. Det är Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU), ett kommunalt vägledningsorgan, som ansvarar för den löpande revideringen av planen. Det finns även särskilda bestämmelser om vägledning för ungdomar i övergången mellan grundskolan och gymnasieskolan.

Det finns också ett relativt omfattande informationsansvar för de utbildningsanordnare som utbildar ungdomar under 25 år som har fullföljt sin skolplikt men inte har fullföljt en gymnasieutbildning eller en högskoleutbildning. Utbildningsanordnarna är skyldiga att informera UU när en sådan elev påbörjar, avbryter eller genomför en utbildning.² Informationen ska skickas till UU i elevens hemkommun. Utbildningsanordnaren är också skyldig att meddela UU i hemkommunen om det finns en överhängande risk att den unge kommer att avbryta utbildningen.

Det finns ett relativt stort utbud av åtgärder för unga som har svårigheter i skolan och eller av andra anledningar inte påbörjar eller avbryter högskole- eller yrkesförberedande program i gymnasieskolan. Det finns exempelvis ett tionde skolår för de som inte är behöriga för gymnasiestudier eller behöver mer förberedelser. Det finns också s.k. produktionsskolor, ettåriga utbildningar med en stor del praktiska inslag för ungdomar under 25 år. Därutöver finns det ett utbud av olika kommunala insatser som syftar till att de unga ska återgå till studier eller vidare till arbete. Det kan handla om praktik eller olika former av ungdomsansättningar.³

Staten, genom Undervisningsministeriet, ansvarar för statistik och uppföljning genom en nationell databas, Ungedatabasen, där samtliga unga i åldern 15–29 år är registrerade. Kommuner och andra utbildningsanordnare är skyldiga att elektroniskt rapportera upplysningar på individnivå om ungas utbildning eller sysselsättning till Undervisningsministeriet.⁴ Denna rapportering ligger till grund för den nationella databasen. Förutom att vara ett stöd för nationell uppföljning och analys är databasen också ett direkt stöd i kommunernas arbete med målgruppen unga i åldern 15–24 år som varken arbetar eller studerar. Kommunerna kan med hjälp av databasen dagligen se vilka unga som är utanför gymnasieskolan och

² 3 a kap. § 12 c LBK nr 671 af 21/06/2010 Gældende (Vejledningsloven).

³ Utredningens samtal med personal vid Ungdommens Uddannelsesvejledning København, 2012-10-22.

⁴ 4 kap. § 15 c LBK nr 671 af 21/06/2010 Gældende (Vejledningsloven).

erbjuda dem åtgärder. Databasen möjliggör också till viss del uppföljning av kommunernas resultat i arbetet med de unga.⁵ Den nationella databasen är en del av en tidsbegränsad statlig satsning för att få fler unga i arbete eller studier.

Den tidsbegränsade satsningen, Ungepakke II, har genomförts under perioden 2009–2012.⁶ Därefter har satsningen förlängts med ett år under 2013.⁷ I satsningen ingick, förutom ovanstående databas, bl.a. insatser för att samtliga unga i åldern 15–17 år skulle vara i studier eller annan sysselsättning, stöd till kommunala insatser för ungdomarna och extra praktikplatser i stat och kommun. En samlad utvärdering av satsningen visade att initiativet i många delar har varit ett framgångsrikt samarbetsprojekt.⁸ Insatserna bedöms ha bidragit till att antalet unga som varken arbetar eller studerar har minskat markant. Utvärderarnas rekommendation till den danska regeringen är att samtliga delar i satsningen bör fortsätta, men att de kan förbättras på olika sätt.

1.2 Norge

Det är fylkeskommunen som har det primära ansvaret för att följa upp ungdomar som inte går i gymnasiet. Den s.k. Oppfølgingstenesta (OT) vänder sig till de ungdomar under 21 år som omfattas av den lagstadgade rätten till gymnasieutbildning och som under det aktuella skolåret inte har sökt eller påbörjat studier, avbrutit sin utbildning, inte är i arbete eller som lämnar skolan under läsåret. OT ska enligt föreskrifter till opplæringslova ge den unge råd och vägledning om utbildning och karriär, erbjuda utbildning, praktik eller arbete eller erbjuda en kombination av utbildning i skolan och praktik i näringslivet.⁹ OT ska registrera samtliga ungdomar som hör till uppföljningstjänsten.

OT bygger på nära samarbetet mellan kommunala, fylkeskommunala och statliga myndigheter som ansvarar för service till ungdomar.

⁵ Utredningens samtal med personal vid Ungdommens Uddannelsesvejledning København, 2012-10-22.

⁶ Ministeriet for Børn og Undervisning (2012), *Ungepakken*, <http://www.uvm.dk/Uddannelser-og-dagtilbud/Vejledning/I-fokus-paa-vejledningsomraadet/Ungepakken>, sidan hämtad: 2012-11-27.

⁷ Kommunikation med Ministeriet for Børn og Undervisning, Danmark, 2012-12-03.

⁸ Center for Ungdomsforskning m.fl. (2012) *EVALUERING AF UNGEPAKKE II - De unges vej til ungdomsuddannelserne – uddannelsessystemets vej til de 95 pct*, s. 6.

⁹ Forskrift til opplæringslova, Kapittel 13. Oppfølgingstenesta i vidaregåande opplæring.

För att öka genomströmningen i gymnasiet och minska avhoppet tog Kunnskapsdepartementet under 2010 initiativ till ett nationellt projekt som kallas ”Ny GIV” (Genomströmning i gymnasieutbildningen). Ny GIV var en av huvudprioriteringarna för statsbudgeten 2011 och 175 miljoner norska kronor beviljades till projektet. Projektet startades mot bakgrund av att avbrotten i gymnasieskolan ansågs vara allt för många. Trots att nästan samtliga unga påbörjat gymnasieskolan direkt efter grundskolan konstaterades att efter fem år var det endast 70 procent som fullföljt studierna. Ny GIV är ett statligt projekt i samarbete med kommuner och fylkeskommuner om att i nära samarbete öka uppföljningen av svagt presterande elever som riskerar att inte klara gymnasieutbildningen.

Ett av delprojekten i Ny GIV är inriktat mot de allra yngsta ungdomarna och insatser inom ramen för Oppfølgingstenesta. Mot bakgrund av att uppföljningar visat att OT haft svårigheter med att nå sin målgrupp och att det endast fanns en begränsad repertoar av åtgärder för personer under 19 år beslutades att stärka insatserna på detta område. Syftet med åtgärderna är att stärka befintliga strukturer och samarbete i syfte att skapa en samordnad och en sektorsövergripande uppföljning av målgruppen. Samarbetet är särskilt inriktat på att förbättra samspelet mellan OT, gymnasieskolor, yrkesutbildning och NAV¹⁰, och möjligheterna att kombinera åtgärder.

Som en del av förbättringsåtgärderna infördes från och med läsåret 2011/2012 en förbättrad statistikuppföljning avseende de unga som omfattas av OT. Tätare och snabbare rapportering syftar till att ge ett ökat fokus och uppmärksamhet av OT-ungdomar under skolåret. Även ett förbättrat kodsysteem sattes i verket under 2011 i syfte att få ett bättre och mer pålitligt uppföljningsverktyg.¹¹

¹⁰ Den lokala arbets- och välfärdsförvaltningen. Betydde ursprungligen Ny Arbeids- og Velferdsforvaltning. Kommunen är ansvarig för den kommunala socialtjänsten och socialbidraget och staten ansvarar för arbetsmarknadspolitik och nationella försäkringssystem. NAV innebär en samlokalisering av kommunala och statliga välfärdstjänster.

¹¹ Kunnskapsdepartementet (2012) *Midtveisrapport Ny GIV 2012*, Norge.

1.3 Finland

I Ungdomslagen som trädde i kraft 2011 regleras arbetet med bland annat ungdomar som inte går i skolan.¹² Det är kommunerna som ansvarar för ungdomsarbetet. Kommunernas Arbets- och näringsbyråer fungerar som mötesplatser för dem som söker jobb eller arbetskraft. Arbets- och näringsbyrån bistår den arbetssökande vid jobbsökningen, erbjuder arbetstillfällen och hjälper vid upprättandet av personliga planer. Arbets- och näringsbyråerna sköter också den s.k. Ungdomsgarantin som omfattar alla arbetslösa ungdomar under 25 år liksom nyutexaminerade under 30 år. Genom garantin erbjuds arbetslösa unga inom tre månader arbetspraktik, utbildning, ungdomsverkstads- eller rehabiliteringsplats. I ungdomsgarantin ingår en s.k. utbildningsgaranti, vilken garanterar att alla unga som nyligen gått ut grundskolan erbjuds en studieplats. Också de unga vuxnas kompetensprogram kan ge unga under 30 år, som tidigare enbart avlagt grundskola, en vidare utbildning. För unga personer som inte fyllt 25 år och som är arbetssökande vid Arbets- och näringsbyrån utarbetas i samarbete med den unga personen en sysselsättningsplan, där det ingår sysselsättningsfrämjande service och åtgärder.

Ungdomsgarantin baserar sig på ett samarbete mellan myndigheter (bl.a. arbets- och näringsministeriet, utbildnings- och kulturministeriet och social- och hälsovårdsministeriet), näringslivet, organisationer och ungdomar.

Enligt Ungdomslagen får bl.a. Arbets- och näringsbyrån lämna ut uppgifter om unga personer under 29 år till kommunen för uppsökande ungdomsarbete. Även om samtycke inte har begärts tidigare, får det kommunala uppsökande ungdomsarbetet erhålla unga personers identifierings- och kontaktuppgifter som gör det möjligt att nå dem. Syftet med det kommunala uppsökande ungdomsarbetet är att nå unga som är i behov av stöd och att hjälpa dem att anlita sådana tjänster och övrigt stöd som främjar deras möjligheter till utbildning och inträde på arbetsmarknaden.

¹² FörfS 637/2012 Ungdomslag.

Statens offentliga utredningar 2013

Kronologisk förteckning

1. Förändrad hantering av importmoms. Fi.
2. Patientlag. S.
3. Trängselskatt – delegation, sanktioner och utländska fordon. Fi.
4. Tillstånd och medling. Ju.
5. Djurhållning och miljön
– hantering av risker och möjligheter med stallgödsel. L.
6. Att förebygga och hantera finansiella kriser. Fi.
7. Skärpningar i vapenlagstiftningen. Ju.
8. Den svenska veteranpolitiken
Statligt bidrag till frivilliga organisationer som stödjer veteransoldater och anhöriga. Fö.
9. Riksbankens finansiella oberoende och balansräkning. Fi.
10. Rätta byggfelen snabbt!
– med effektivare förelägganden och försäkringar. S.
11. Kunskapsläget på Kärnavfallsområdet 2013. Slutförvarsansökan under prövning; kompletteringskrav och framtidsalternativ. M.
12. Goda affärer – en strategi för hållbar, offentlig upphandling. Fi.
13. Ungdomar utanför gymnasieskolan
– ett förtydligt ansvar för stat och kommun. U.

Statens offentliga utredningar 2013

Systematisk förteckning

Justitiedepartementet

Tillstånd och medling. [4]
Skärpningar i vapenlagstiftningen. [7]

Försvarsdepartementet

Den svenska veteranpolitiken
Statligt bidrag till frivilliga organisationer
som stödjer veteransoldater och anhöriga.
[8]

Socialdepartementet

Patientlag. [2]
Rätta byggfelen snabbt!
– med effektivare förelägganden och
försäkringar. [10]

Finansdepartementet

Förändrad hantering av importmoms. [1]
Trängselskatt – delegation, sanktioner och
utländska fordon. [3]
Att förebygga och hantera finansiella kriser.
[6]
Riksbankens finansiella oberoende och
balansräkning. [9]
Goda affärer – en strategi för hållbar, offentlig
upphandling. [12]

Utbildningsdepartementet

Ungdomar utanför gymnasieskolan
– ett förtydligt ansvar för stat och
kommun. [13]

Landsbygdsdepartementet

Djurhållning och miljön
– hantering av risker och möjligheter med
stallgödsel. [5]

Miljödepartementet

Kunskapsläget på Kärnavfallsområdet 2013.
Slutförvarsansökan under prövning:
kompletteringskrav och framtidsalternativ.
[11]